

తండ్రి - కొడుకూ

ఆర్. యం. చిదంబరం

‘అ... బేట్ - బేట్ సార్!’ అన్నాడు సినిమాలో విలన్ లా కోరమిసాల్లోంచి కోరగా చూస్తూ - నవ్వుతూ ఆ వ్యక్తి.

కొంచెం దూరంగావున్న జనం ఇంకా కొంచెం ముందుకు జరిగారు.

“నిన్న టూ రుపీస్ పోయాయండి - ఈ గాంట్లింగులూ” అనేసి ప్రపంచాన్ని ఉద్ధరించి నట్లు నవ్వాడు ఓ స్టూడెంటు.

ఓ మూలవున్న విద్యుద్దీపాల వరస తళుక్కుమంది. గాంట్లింగువోల్లో వెలుతురు మోసంలా వెరిగింది.

రామం ఇంకొంచెం ముందుకు జరిగి బొటన వేలిమీద నిలబడి లోపలికి తొంగిచూశాడు. ఏదీ పరిగ్నా కనిపించటంలేదు.

“లక్ష్మీ కలర్ సార్ - బేట్!...” అంటున్నాడా మీసాల మనిషి. అద్దెకుచ్చుకున్న తెల్లటి బట్టలు అందర్నీ వెక్కిరిస్తున్నాయి.

తెల్లటిబంతి పెట్టెలోపడి ఈతచేతకాక నీట మునుగుతున్న వాడెలా కొట్టుకుంటోంది. అన్ని రంగులూ - ఎరుపు, ఆకుపచ్చ, తెలుపు, నీలం, బెట్టర్న కేసి కన్ను గీటుతున్నాయి.

ఘట్టన చిల్లరమోగింది. ఆ గుంపులో పది మందిచేతికి పది అట్టముక్కలొచ్చాయి. బేడా పావలా - అద్దా - బేట్! బంతి గెంతులేసి అంతు తేల్చింది. ఎనమండుగురికి రెట్టింపునకు రెట్టింపు వచ్చాయి.

“ఒరేయ్ రామం!... మా అన్నయ్య నిన్న పావలాకి అర్ధరూపాయి సంపాదించాడూరా... నిన్న నాకు ప్లాస్టిక్ బెట్టు కొనిచ్చాడూరా” అన్నాడు సూరి.

నిజమే కామోలు!... తనకు మాత్రం బెట్టు అక్కర్లేదా యేమిటి?... రామంబుర్రలో కుమ్మరి పురుగు ప్రవేశించి నానాహంగామా చేస్తోంది.

మళ్ళీ చిల్లర మోత! బంతి గెంతుతున్న చక్కడు. ఒకడు మెరుస్తున్న రూపాయ జేబులో వేసుకున్నాడు. అతని మొహంలో కూడా మెయ్యి సూర్యులు కనిపించారు.

రామం జేబు తడుముకున్నాడు. బేడకాసు తగిలింది!... ఆ మ్యా!... అమ్మ తంతుంది - నాన్న వీపుచీరేస్తాడు - ఎలాగ?

“ఒరేరామం! నీకు చెయ్యిండుతుంది. ఈ బేడ ఎర్రరంగుమీద వుంచరా?” అన్నాడు బేడకా సందిస్తూ రవణ.

రామం పంజరంలోవున్న చిలుకలాగ ఆతని వంక చూశాడు.

“ఇది నాడబ్బేరా బాబూ!... అంత భయ పడతావే?... వటి పిరికిదద్దయ్య. ఆచోటు నాకిచ్చేయ్. నే కాస్తా” అన్నాడు ఓ పర్వతాన్ని ఎత్తగలిగినంత ధీమాతో.

రామం వణుకుతూ, బేడఅందిచ్చి “ఎరుపు” అన్నాడు.

ఆ కోరమిసాలతను చేతిలో గుండ్రటి అట్టముక్క వుంచాడు. రామానికి అక్కడివార్యంతా ఆ కోరమిసాలతనిలా కనిపించారు... ఎక్కడో కల్లువాసన ఘాటుగా కొడుతోంది. అబ్బబ్బ...

రెండునిముషాలుగడిచాక ఎరుపురంగు గెల్చింది. రామంచేతిలో పావలా కాసు పడింది. కన్ను కుట్టిందికూ డా. ఈసారి తప్పకుండా సూరి స్టోకోజు పేకెట్టు కొంటాడు. ఆపావలా నూరి జేబులోకి పరుగెత్తింది. రామంచేయి జేబులోకెళ్ళి బేడతో తిరిగొచ్చింది. ఆ మీసాలతని కందించి “ఎరుపు” అన్నాడు.

ప్లాస్టిక్ బెట్టు - గ్లాకోజుపాకెట్టు - సిల్కరుమూలు - అన్నీ కళ్ళముందు రంగులరాట్నంలా తిరుగుతున్నాయి.

ఆకుపచ్చ గెల్చింది.

రామం పాతాళంలో వడ్డాడు. నవ్వుతున్న సూరికేసి చూశాడు. పట్టుకుని చితకొండదామని పించింది.

అమ్మో!...సూరి చాలామొండి. వాడితో కయ్యంకూడదు.

“ఇంటికిపోదాం వదరా!” అన్నాడు సూరి.

“ఊ!” అంటూ తలొంచుకుని రామం ఇంటికి బయలుదేరాడు.

“పోతేపోయిందిరా. వెధవబేడ- అంటేడుస్తూ వెండుకురా?... ఓస్... నేనైతే ఏ కొట్లోంచో- గూట్లోంచో ఎత్తుకొస్తాను, వట్టి పిరికిపంద-చూడు మరి పావలా!” అని జేబులోకి ఓమారు చూసు కున్నాడు.

“మాఅమ్మ కొడుతుందిరా - పంచదార కొను క్కురమ్మంది... ఎలాగ?. ఓ బేడ ఇవ్వవురా?”

సూరి హతాత్తుగా ముఖం గంభీరం చేసు కున్నాడు.

ఇంటికొచ్చేసరికి రామం తల్లి ఆరుగుమీదనే కూర్చునివుంది. చిన్న రామాన్ని చూసి నవ్వుతున్న అమ్మ రామంకంటికి భూతంలా, రాక్షసిలా కని పించింది.

“ఏరా!... ఇంతాలస్యమైందే? చీకటికూడా పడింది.”

నెమ్మదిగా కోపంలేకుండా అన్నా రామానికి ఆమె గర్జిస్తున్నట్టేవుంది. తనదారిన తనపోక విదో పనున్నవాడిలా సూరి స్తంభానికి జారబడి నిలబడ్డాడు. రామం బిక్కమొహం వేసుకుని ఖాసీ చేసినవాడిలా నిలబడ్డాడు.

“పంచదార ఏదిరా?...”

“మరే. మరే. అమ్మో! బేడ కానుపోయిందే- అంచేత తేలేదే! కళ్ళంటుపస్తున్న నీటిని ఆపుచేయ టానికి యత్నించాడు.

“అవునండీ. అక్కడ జూడంఅడితే పోయిం దంది. నాకు పావలావచ్చిందంటే తనూ బేడ పెట్టాడంది. పోయింది పాపం!” అన్నాడు సూరి సానుభూతిగా.

రామం అనుకున్నది— దారంతా ఆలోచించి తయారుచేసిన స్థాన భూమిలోకి కుంగిపోయింది. ఎక్కడో పడిపోయిందని అందామనుకున్నాడు కాని, ఈలోగా వీడికి కంగారెండుకు? తను

మొన్న అటవరాల్దని గా మోలు!.. వెధవకంఠా వీడూనూ! యెంత జాగ్రత్తగా జ్ఞాపకంపెట్టు కున్నాడు! దెబ్బకు దెబ్బతీయటానికి!

“జూడం మొదలెట్టావురా... హారీ నిన్ను తగ లెయ్యూ — నువ్వెందుకు పుట్టావురా వెధవా? మీనాన్నతో నువ్వుచేరావా?”

రామంవీపు ఆవేళ పాపంచేసుకు నుండాల్సి.

నుడిగాలిలా ధ్వనిస్తూ ఏడ్చాడు. అంత రాంతరాలలోవుండే సానుభూతితో నిజంచెలితే దండించరనే విశ్వాసంతో సూరి రామంకరపున వకీ లుగా వాదిస్తే చివరికతనికి శిక్షతప్పలేదు... గబ గబా మెట్టుదిగి చరచరా వెళ్ళిపోయేడు.

అతనికేసి చూస్తూ పళ్ళు పటపట కొరికాడు రామం.

మరోనాలుగు వడ్డించాలనుకున్న తల్లి అర్థం లేని ఆలోచనలో పడిపోయింది. ఇంట్లో అందరికీ పాడుబుద్ధులే!... కానీవుంటే దానికోసం నలః గురూ కురుక్షేత్రసంగ్రామ ప్రదర్శన చేయటం - ఏకంపెనీయో దాన్ని తన్నుకపోవటం- రామం సముద్రపుటలధ్వనిని జపిస్తూ ఏడ్చాడు.

ప్రళాంతించిన వాతావరణం రాత్రి ఎనిమి దింటికి మేలుకుంది. స్కూలునుంచి సాయంత్రం ఇంటికిరావటం వీలుపడని రామంనాన్న ఎనిమి దింటికే వచ్చాడు. ఆవేళ క్లోజింగు రెండు రావా ల్పిందే - రాలేదు. ఆవేళటి ఆశలకు కూడా క్లోజింగే!

“నాన్నా! మరే!... తమ్ముడికి అమ్మ బేడిచ్చి పంచదార తీసుకురమ్మంటే ఆ సూరిగాడితో కలిసి జూడం అడిసి పారేసు కొచ్చాడు నాన్నా...” అని చెల్లాయి ఫిర్యాదు చేసింది.

గుడ్డిలాంతరుములదు ఎర్రటికళ్ళతో పాతాలు చదువుకుంటున్న రామం ఇంటికప్పు విరిగి మీద పడ్డట్టు ఉలిక్కి పడ్డాడు... అవును... దానికీ తనమీద కోపమే. మొన్న ఆ సల్లటి రైలింజను దానికివ్వలేదని దానికోపం. అంతాకలిసి తన్ను చప్పురిస్తున్నారు. మొన్న నేదో చిన్న చీటీముక్క తనకు తెలియకుండా సినిమాపెట్టె కంటించాడు. అదేదో బ్రాకెట్టు రసీదని రావాల్సినసామ్మూ తన వలన పోయిందని నాన్న చావబాడాడు అడ్డో చ్చిన అమ్మమీద మింగేసేవాడిలా కేకేశాడు.

“బ్రాకెట్టుకూడా జూద మేనట...మరి నాన్న వెనకూ తన్నడే!” అనుకున్నాడు రామం.

“ఒకే రామం! ఇలారా! నీ చదువు చాలు!” అని నరకంనుంచి వెలుపు వచ్చింది. అమృతంలే బాగుండేసి. పోనీ అన్నయ్య వున్నాడా అంటే అతను గదిలో కూర్చుని వజ్రం సాల్వ చేస్తున్నాడు. హెడ్డోజన్ బాంబు చెవులదగ్గరేలివా అర్థరాత్రి ప్రశాంతతలో వుంటాడు. రెండో సారికూడా వెలుపు వచ్చింది. పుస్తకాన్ని గోడ మూలకు విసిరికొట్టి తండ్రిముందు హాజరయ్యాడు.

“ఏరా! జూదం మొదలెట్టావా? నువ్వు ఎంతున్నావు? చేసేవనులేవీటి?”

చెంప ఛెళ్లుమంది.

కళ్లులో నీ రుబిణింది.

అమృతవచ్చి రామాన్ని రెక్కపట్టుకుని ఈడ్చుకుపోయింది. అంత ఏడుపులోనూ రామం చెల్లాయి కేసి కోపంగా చూశాడు.

“రంగారావు గారూ!” అంటూ పిల్చారు అరుగు మీదకొచ్చిన ఇద్దరు మనుషులు. రంగారావు గడపదగ్గర నిలబడి ఏమన్నట్టు చూశాడు.

“మన ఆచారి నాలుగు-సున్నామీద పది రూపాయలు కట్టాడండి. మీరు కట్టిన పది నంబర్లలోనూ అది లేదండి. పోనీ అదికూడా కట్టేస్తే బాగుంటుందిగా-ఏ ఛాన్సు ఎలా గుడ్లు తుందో!” అన్నాడు బట్టతలతను. రంగారావు వాళ్ళముందు మొదటిసారిగా మొహంబిట్టింపాడు.

“ఇవ్వుడేం డబ్బులేదు. ఇంతకాలం కట్టాను. వచ్చిందేవీటి? ఇవ్వుడు రాకపోతానికి?”

“పోనీ రేపేద్దరు గాని లెండి. కొత్తగా మాట్లాడుతున్నారు. అలా అధ్యక్షుడిపోతాకే?”

“రేపొద్దున్న చూద్దాం” అనేసి రంగారావు వాళ్ళకేసి చూడకుండా లోపలి కొచ్చేశాడు. వచ్చిన వాళ్ళిద్దరూ ఒకరిమొహం లొకరు చూసుకుని వెళ్ళిపోయారు. చెల్లాయి రామానికి క్షమా పణ చెప్పకుంటోంది. తల్లి బలవంతుంవలన భయం చేతిలో నలిగిపోతూ లాంతరుముందు కూర్చుని చదువుకుంటున్నాడు.

ఇంతరభస జరిగాక పంచదారకి మరో బేడ కావాలని అడగటానికి ఎవరికీ ధైర్యం లేకపోయింది. అడిగితేమాత్రం ఎక్కణ్ణుంపొస్తుంది?

ఏదలిఫీన్ రెక్కలమీదో ఎగిరిపో యంటుంది. రంగారావుకి కూడా కోమటున్న మాటలు గుర్తుకొచ్చాయి.

“బ్రాకెట్టాడటానికి డబ్బుది కాని ఆవసరమైన వస్తువులు కొనుక్కోటానికి లేదే?...ఇంక అరువివ్వను. నా బాకీ వెంటనే చెల్లించేయండి.”

పాత చెప్పతో మొహంమీద కొట్టినట్టన్నాడు. అంత కోపం గామంమీదికి ట్రాన్స్ఫరైంది. తండ్రి పక్కనుంచి వెదుకుంటే అకారం లేని నీడదగ్గరకు జనుగుతున్నట్టనిపించింది. ఒకవేళ మళ్ళా కొడితే? అన్నయ్యకు హాఫ్ ఇయర్లీ పరీక్షలలో అన్ని సున్నలు-ఎర్రపెన్సిలుతోను, నీలం పెన్సిలుతోను-గుండ్రంగా-వృత్తిలేఖని అవుసరం లేకుండా గీసిన సున్నలు-కాని చదవకు. వజ్రం సాల్వ చేస్తాడు. నాన్న అతని విషయం పట్టించుకోడు. సూరిగాడి సావాసూచేసి తను తప్పచేస్తే వంతులు వేసుకుని బాదారు.

ఆ రాత్రి రంగారావు గోడ గడియారంకొట్టిన ప్రతి గంటా విన్నాడు. తనకు దూరింగా రామం మూడంక వేసి పడుకున్నాడు. పెద్ద లాంతరు. దాని వెనకాల చీకటి యెలాగ వుంటుంది. ఆ చీకట్లో రామం కళ్ళు దీనంగా మెరిశాయి.

వెలుతుర్లోమాత్రం మంచు చుక్కలా రెండు నీటిచుక్కలు మెరిశాయి. ఆ వెలుతురుకే రామం నాన్న నుదుటిమీది గీతలు జరజర కదిలాయి.

“అనవసరంగా కుర్రాణ్ణి కొట్టిన ఈ వెధవ చేతుల్ని నడికి పాకేయాలి” అనుకున్నాడు రంగారావు... కాని తను గోరాకుంభార్ కాదుగా... ఇంటికి ఎంత త్వరగా రావాలనుకున్నా ఆచారి గేలంవేసి లాగేస్తాడు. వీదో అంకె గన్ సెట్ అంటాడు. తను చాలా డబ్బు దానికి హారతిచ్చాడు. పోలే పోయిందని తను మళ్ళీ డబ్బు కడుతున్నాడు. బొడవూ వెడల్పూ లేని అంకెల మీద, పేక మేడలా, తన జీవిత సాధాన్ని నిర్మంపయల్పించాడు.

“నాన్నా నాన్నా కొట్టకు.. నేనేంచేయలేదు. సూరిగాడికి మంచి బెట్టుంది, వాడు రుమాలు కొన్నాడు. నేనూ కొనుక్కొందామని ఎర్రరంగు మీద కాశాను...అంటే. మరి గ్లూకోజు పేకెటు

వద్దుమరీ...అమ్మా... కొట్టకు... ఇంకెక్కడూ కాదును."

రామం నిద్రింట్లో పేలుతున్నాడు. రంగారావు గుండెలో ఆటంబాంబు పేలింది.

"నాన్నా, ఆ సూరికి దబ్బొచ్చింది. అందుకే నేనూ కాశాను. అమ్మా! కొట్టకే!"

రామం కళ్లి అతన్ని పూరడించింది.

రంగారావు లెక్కవేశాడు. దాదాపు రెండు వందలు పోయింటాయ్-చాలా అప్పులున్నాయి. ఆస్తమానం ఓపెనింగు-క్లోజింగు. ఆ 'పాపే' తన్ను రాజ్యమేలింది. ఆ న్యూయార్కు కాటన్ మార్కెట్ తనకూ, సంసార శుభానికీ మధ్య అడ్డుతెల్లైంది. మళ్ళీ రామంవిదో అంటున్నాడు.

విడుస్తూ తెల్లారింది.రామం ఇంకాలేవనేలేదు.

"జీరో ఓపెనింగ్ వచ్చింది. మీరు తాని మీదేమీ కట్టలేదు. నాలుగు క్లోజింగుతప్పదు. ఆరు మూడైనాసరే—జీరో ఫోర్ గన్ మెట్. ఎంతో కొంత కట్టేయండి. చాలామంది కట్టేశారు" అంటూ ఆచారి బిల్లుపుస్తకం తీశాడు.

"ఆచారిగారూ!... నేనీఆట పూర్తిగా మానుకున్నానండి. ఇక ఆగొడవలు నాదగ్గరే త్రక్కింది. నాకుబుద్ధి వచ్చింది. నామూలంగా ఇంట్లో అందరూ జూదగాత్రైపోతున్నారు. వెళ్ళిపోండి"

రంగారావు మాటలువిన్న ఆచారి తెల్లమొహం వేసి జారుకున్నాడు.

ఈ మాటలువిన్న రామంతల్లి గబగబా పరుగెత్తుకునివెళ్ళి రామాన్ని కౌగిలించుకొంది. అర్థం కాని చూపులు చూస్తున్న రామం అమాయకంగా నవ్వాడు.

స వ్యా ప స వ్యా లు

అవసరాల రామకృష్ణారావు

రామగోపాలం నేను వెళ్ళివారింటికి వెళ్ళేము. వెళ్ళివారు, వెళ్ళివారికి మా యెదురుగా కూర్చున్నారు. ఇద్దరూ తీయగా, బారంగా ఎన్నో ఆశలతో నిండినట్టు ఒకరినొకరు చూస్తున్నారు. మా రామగోపాలం బాగా పొడవలదు. 'ఓపాట పాడండి' అన్నారు. అనడమే తడవుగా అందుకున్నాడు.

'ఇంతేనన్నా, బ్రతుకంతేనన్నా' వెళ్ళివారు కళ్ళ సగంతగ్గింది. పాటబాగుంది కాబట్టి మరోటి పాడమన్నారు.

"పాడుజీవితము, యవ్వనం, యున్నాళ్ళ ముచ్చటలాయ్" ఇక భరించలేక నేను ఆ వెయ్యి మన్నాను. రామగోపాలినికే కాదు యిలాంటి అనందర్షపు పాటలు వాయించడం బ్యాండువాళ్ళందరికీ తెలుసు. నా వెళ్ళినాడు "దురదేశ మేగెదవో వెండ్లికూతురా" అన్న పూరేగింపు పాట జస్టులో మరువగలనా?

* * *

నాకు బాగా జ్ఞాపకం. దొడ్డమ్మ పిల్లలిద్దరికీ జ్వరం. నామటుకు నాకు జలంబూ దగ్గా ఆనలు వంట్లో బాగులేదు. మావెదనాన్న పూట్లోలేడు.

వాచింగుకి నిడుబ్రోలు వెళ్ళేడు. ఈవిషయాలన్నీ అలాకొంచండి. ఇంటికి ఎవరో దూరపుచుట్టం మా దొడ్డమ్మ ఆడబతుచు కొడుకుట, వచ్చాడు ఆదేంభర్మమో వచ్చిన మరునాడే పాపం అతనికి జ్వరం వచ్చుతుంది.

జ్వరతీవ్రతచేత హాల్లో పడుకుని పడక్కర్చిలో కూలబడ్డాడు. పిల్లలిద్దరూ అన్నంపెట్టమని అల్లరిపెడుతున్నారు. పోనీ కాస్తసాయంచేదాం, పిల్లల్ని లేదాం అని వంటింట్లోకి వెళ్ళి చూశాను. నిలువునా నీరైపోయాను! ప్రపంచంలో యింత అపవస్థపుచునుషు లుంటారా అనిపించింది. మా దొడ్డమ్మ పెసరట్లకూరట, బోనుకుంటోంది! పెసర బప్పు రుబ్బుకోవాలి, అట్లుచెయ్యాలి, అట్లన్నీ ముక్కలుగా కోసుకోవాలి, వేరే మనాలారబ్బి పెట్టుకోవాలి! దొడ్డమ్మ మంచిటైమే ఎంచుతుంది! చుట్టానికై నా వెరిచిందికాదని నాకు నవ్వొచ్చింది. ఇలాంటి మనుషులు లేరంటారా? కావలిస్తే రాజమండ్రీ రండి.

* * *

నిత్యజీవితంలోనే యిన్ని అసందర్భాలు కనబడుతుంటే వీలయినంతవరకూ వాటికి దూరంగా